

Seria *Polemika Krytycznoliteracka w Polsce*. Między studium przypadku a historią literatury. Edycje krytyczne

Agata Stankowska

ORCID: 0000-0002-9721-2493

Historia sztuki słowa ma różne przekroje i wymiary. To oczywiste. Jednym z najważniejszych pól procesu historycznoliterackiego i – szerzej – aktualizowania się tradycji pisarstwa artystycznego i tradycji kultury są polemiki (krytyczno)literackie. Dziwić może zatem fakt, że wiele sporów o kształt i rozwój literatury, choć odgrywają tak znaczącą rolę w formowaniu się postaw estetycznych i światopoglądu kolejnych epok, nie zostało w swych przebiegach ani wyczerpująco opisanych, ani skrupulatnie zrekonstruowanych. Historie literatur etnicznych często o nich milczą lub wspominają tylko te najbardziej znane. Ślady innych (nie mniej ważnych) polemik pozostają często rozproszone w czasopiśmie, niejednokrotnie trudno dziś dostępnych. Zdarza się, oczywiście, że polemiczne szkice poszczególnych autorów zostają przedrukowane w zbiorowych wydaniach ich dzieł. Trwają wówczas jednak poza kontekstem sytuacyjnym, w oderwaniu od macierzystej konstelacji krytycznoliterackiej, z pominięciem pierwotnego dialogicznego i intertekstualnego charakteru tekstu.

W roku 2008 w Wydawnictwie Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk została zapoczątkowana seria monografii zatytułowana *Polemika Krytycznoliteracka w Polsce* (jej pomysłodawczynią i redaktorką naukową jest Sylwia Panek). Seria ma na celu prezentację sporów, jakie ożywiały życie literackie od oświecenia, w którym rozpoczyna się zjawisko polemiki krytycznoliterackiej w Polsce, po współczesność, z najnowszymi konfrontacjami stanowisk związanymi z reprezentacją Zagłady jako ostatecznego punktu dojścia, ale też wynaturzenia ideałów

nowoczesności. Projekt zakładał zebranie, edytorskie i naukowe opracowanie źródeł oraz publikację kolekcji monograficznych tomów poświęconych poszczególnym polemikom. W efekcie powstały unikatowe, nigdy wcześniej nierekonstruowane w tej formie korpusy tekstów składających się na przebadane dysputy, a czytelnik uzyskał możliwość śledzenia dialogicznego charakteru współtworzących je wypowiedzi.

Każda z monografii (a powstało ich dotychczas 36) rozpoczyna się od obszernej rozprawy wstępnej, w której badacze opisują i osadzają w szerokim kontekście kulturowym spór (krytyczno)literacki, który jest przedmiotem rekonstrukcji. Drugą część monografii wypełnia antologia tekstów źródłowych, obrazujących przebieg i dramaturgię danej debaty, opatrzonych szczegółowymi przypisami bibliograficznymi i komentarzami natury tekstologicznej i kulturowej. Co istotne, monografie układają się w hipotetyczną „wielką narrację” (można ją oczywiście uszczegóławiać, tworząc kolejne studia przypadków pojedynczych sporów lub ich konstelacji) o dziejach polemiki krytycznoliterackiej w Polsce, a tym samym współtworzą opowieść o jednym z ważnych przekrojów życia literackiego i kulturalnego w Polsce. Opowieść ta zawiera ogniwa sięgające wieku XVIII i obejmuje stulecia XIX, XX oraz pierwsze dekady wieku XXI, a więc znaczącą część dziejów literatury polskiej.

Różnorodne pojęcia, zagadnienia estetyczne i społeczne, poetyki, instytucje kultury, o których rozumienie i funkcje spierano się w poszczególnych momentach historii artystycznego piśmiennictwa, współtworzą słownik pojęciowy polskiej literatury i życia literackiego. Słownik, którego polem ewokacji i hermeneutycznych znaczeń i glos są w pierwszym rzędzie teksty literackie, ale też – szczególnie w obszarze konstruowania świadomości literackiej – artykuły krytyczne: manifesty, recenzje, wypowiedzi okołoartystyczne. Warto przyjrzeć się tym ostatnim w perspektywie historycznych zmienności, odnajdując w poszczególnych wypowiedziach świadectwa uczestnictwa w kulturowym dialogu. Dialogu spełniającym się pierwotnie w przestrzeni lokalnie określonej, ale – co uświadamiają szeregi polemik ponawiających stare spory w nowych historycznych, społecznych, politycznych i estetycznych kontekstach – okazujących się także elementami długiego trwania w znaczeniu, jakie tej kategorii nadał niegdyś Fernand Braudel¹.

Historia literatury to nie tylko historia tekstów literackich. To także dzieje krytycznoliterackich sporów i dyskusji, w których wykuwają się – po Diltheyowsku – znaczenia i sensy literackich utworów, krystalizują się ciągi ewoluujących estetyk, poetologicznych projektów, stylotwórczych procesów i napięć. Można śmiało powiedzieć, że polemiki literackie są jedną z najważniejszych przestrzeni tematyzowania i krystalizowania się świadomości literatury i – szerzej – świadomości kultury. Stanowią jeden z najważniejszych planów trwania literacko-ideowego namysłu nad kształtem literatury i kultury narodowej. Bez gruntownej znajomości tych sporów obraz tradycji literatury i sztuki poszczególnych narodów i wspólnot wyobrażonych jest niewątpliwie niepełny.

Nawet pobieżny przegląd tematyki poszczególnych tomów prezentowanej serii pozwala dostrzec bogactwo zagadnień, które kształtowały życie literackie w Polsce od wieku XVIII po wiek XXI. Tematami poszczególnych tomów serii są (wymieniam je w układzie chronologicznym, odzwierciedlającym

¹ Zob. Fernand Braudel, *Historia i trwanie*, tłum. Bronisław Geremek (Warszawa: Czytelnik, 1971), 288 i n.

porządek historycznoliteracki, jednocześnie przedstawiając tytuły kolejnych monografii): „Polemika wokół *Pułtawy* i *Jagiellonidy*, czyli oświeceniowy spór o kształt eposu” [**The Polemic around Jagiellonida and Pułtawa: Enlightenment Controversy on The Nature of The Epic Genre**], „Spory o sonet we wczesnoromantycznej krytyce literackiej” [**The Polemic Over the Sonnet in Polish Early Romantic Literary Criticism**], „Romantyczne zmagania z przeszłością. Brodziński – Śniadecki – Mochnacki” [**The Romantics and Their Polemic with the Past. Brodziński – Śniadecki – Mochnacki**], „Spory wokół *Romantyzmu i jego skutków* Franciszka Krupińskiego” [**The Polemic over Franciszek Krupiński’s Romanticism and Its Consequences**], pozytywistyczny spór o „estetykę «zdrowego rozsądku»” [**The Aesthetics of “Common Sense”?**], „*Pan Tadeusz* po angielsku. Spory wokół wydania i przekładu” [**Pan Tadeusz in English. The Polemic around Publication and Translation**], „Spór o *Wyzwolenie* w roku 1903” [**The Polemic over Wyspiański’s Wyzwolenie in 1903**], „Spór o przyszłość literatury polskiej, czyli polemiki ze Stefanem Żeromskim po jego odczycie pt. *Literatura a życie polskie*” [**A dispute over the future of Polish literature, that is, polemics with Stefan Żeromski after his article Literatura a życie polskie**], „Spór o nowy «dramat narodowy». Jeden wątek dyskusji o *Rachunkach* J.I. Kraszewskiego” [**The Polemic Over a New ‘National Drama’. One Thread of Discussion on J.I. Kraszewski’s Rachunki**], „Artysta, sztuka i społeczeństwo. Spory i polemiki wokół *Confiteor* Stanisława Przybyszewskiego” [**Artist, Art and Society: The Brouhaha around Przybyszewski’s Confiteor**], „Brzozowski *contra* Miriam. Spór jednostronny” [**Brzozowski Versus Miriam. A One-Sided Polemic**], „Między idealizmem i naturalizmem. Jana Gnatowskiego i Józefa Kotarbińskiego dyskusja o modelu literatury i krytyki nowożytnej” [**Between Idealism and Naturalism. Jan Gnatowski and Józef Kotarbiński – a Polemic On the Model of Literature and Contemporary Literary Criticism**], „Młodopolski spór o Sienkiewicza. Kampania oskarżycielska Stanisława Brzozowskiego oraz reakcje adherentów Litwosa” [**The Młodopolska Polemic Over Sienkiewicz. The Głos Campaign of Accusations and Reaction of Those Championing Litwos**], „Spór o Polską Akademię Literatury” [**The Polemic Over the Polish Academy of Literature**], „Wpływologia. Międzywojenne dyskusje wokół *Pana Tadeusza* i futuryzmu jako elementy sporu o wpływy, zależności i plagiaty” [**Literary Swayness. Interwar Discussions on Pan Tadeusz and Futurism – a Polemic Over Imitation, Reliance and Plagiarism**], „Irzykowski wobec futurystów” [**Irzykowski contra the Futurists**], „Spór o «niezrozumiałość» w dwudziestoleciu międzywojennym” [**The Interbellum Polemic Over “Dysunderstandableness”**], „Wacław Borowy *versus* Adam Grzymała-Siedlecki. Spór o racje rozwoju literatury polskiej” [**Wacław Borowy and Adam Grzymała-Siedlecki. The Polemic Over Polish Literature**], „Spór o *Granicę* Zofii Nałkowskiej” [**The Polemic Over Zofia Nałkowska’s Granica**], „Między «blaskiem duchowej prawdy» a «sprawami państwa współczesnego». Spór o «czystą poezję»” [**Between ‘The Aureola of Spiritual Truth’ and ‘Matters of a Contemporary State’: The Polemic Over ‘Unsullied Poetry’ (1938/1939)**], „Światopogląd metafory. Spory o przenośnię w dwudziestoleciu międzywojennym” [**The Worldview of Metaphor. The Polemic on the Figurative in the Interwar Period**], „Spór o Conrada w Polsce (1945–48)” [**The Polemic Over Conrad: 1945–1948**], „Spór o realizm 1945–1948” [**The Polemic over Realism, 1945–1948**], „Uchwały Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie – stosunek emigracji do kraju” [**Resolutions of the Polish Writers Association in Exile – Emigre’s Attitudes to Poland**], „«Powinna być nieufnością». Nowofalowy spór o poezję” [**‘Distrust Should Be Its Mission’. The New Wave Polemic Over Poetry**], „My i Wy? Spór o kształt poezji pomiędzy pokoleniem 68 i pokoleniami wcześniejszymi” [**Us and Them? The Polemic Over the Nature of Poetry Between the Generation of ‘68 and Earlier Generations**], „Spory o powieść w dyskusjach krytycznoliterackich drugiej emigracji

niepodległościowej” [**Literary Polemics On the Novel – Second Migration Over Independence**], „Spór o Borowskiego” [**The Polemic Over Borowski**], „Relacja i reakcja, czyli spór o *Kamienie na szaniec* Aleksandra Kamińskiego” [**The Polemic Over Aleksander Kamiński’s Kamienie na szaniec**], „Powieściowe obrachunki. Spory wokół rewolucji artystycznej w prozie lat 70. i 80. XX wieku” [**The Thrusts of the Pen. The Polemic over the Artistic Revolution in 1970s and 1980s Polish Prose**], „Barbarzyńcy, klasycyści i inni. Spory o młodą poezję w latach 90.” [**Barbarians, Classicists and Others. Polemics on New Generation Poets in the 1990’s**].

O każdej z tych polemik można napisać wiele. Nie mam tu miejsca, by przedstawić je szczegółowo. Autorzy poszczególnych monografii uczynili to w obszernych naukowych wprowadzeniach do części antologijnych. Chciałabym jedynie podkreślić, że wymienione dyskusje składają się na szereg (niepełny, ale reprezentatywny) „wypiętrzeń” kulturowego dialogu, prowadzonego przez uczestników życia literackiego kolejnych epok na temat estetycznego kształtu literatury polskiej, ale też jej udziału w życiu społeczno-politycznym i kondycji historycznej narodu i jednostek. Wymienione spory krytycznoliterackie miały oczywiście różny zakres i wagę. Jednak zarówno te najważniejsze i czasem już opisane dysputy (takie jak spór romantyków z klasykami, którego kolejne odsłony przynoszą w pewnym stopniu choćby XX-wieczne spory o „niezrozumiałość” i o „poezję wyzwolonej wizji”), jak i te zdawałoby się epizodyczne i właśnie niedostatecznie opisane (jak choćby pytania o sonet, „zdrowy rozsądek”, „o przyszłość literatury polskiej” itd.) współtworzą wielość wyznaczający jeden z najważniejszych przekrojów dziejów komunikacji literackiej. Opublikowane w serii monografii rekonstrukcje tak licznych polemik pozwalają uzmysłwić sobie bogactwo estetycznych i światopoglądowych stanowisk dialogizujących ze sobą, posiadających wielorakie związki, czasem jawne, a czasem ukryte, bezpośrednie lub pośrednie. Nadrzędnym i wiążącym tematem tego wielołosu jest kształtowanie się i stabilizowanie, a niekiedy też buntownicze kwestionowanie wagi literatury oraz roli, jaka jej przypada w kulturze (kulturze narodowej w ogólności i kulturze historycznych epok w szczególności). Przedstawiana w serii *Polemika Krytycznoliteracka w Polsce* historia projektów pisarskich, ukazana przez pryzmat kolejnych polemik, toczy się równolegle w różnych porządkach. Ma swe – jak powtórzyć możemy za Fernandem Braudem i polskim teoretykiem Jerzym Ziomkiem² – trzy oscylacje nakładające się nierównomiernie na siebie. Ma swą oscylację długiego trwania, ujawniającą powiązanie danych faktów literackich z macierzystym kontekstem kulturowym, czyli w tym konkretnym przypadku literatury polskiej z dziedzictwem śródziemnomorskim. Posiada oscylację średnią, profilującą i korygującą „długie trwanie” w rytm przemian historycznych i społeczno-politycznych danej czasoprzestrzeni. Wreszcie oscylację trzecią – wydarzeniową, najoporniej poddającą się ujęciom systematyzującym, ale równocześnie taką, bez której wnikliwego rozpoznania jakakolwiek próba systematyzacji nie byłaby możliwa. Prawdliwość ta dotyczy historii debat literackich w takim samym stopniu, w jakim określa relację między pojedynczym arcydziełem a tradycją literatury polskiej, będącą składową tradycji kultury śródziemnomorskiej. Uzmysławia też konieczność obserwowania pojedynczych sporów *sensu stricto* (ich rekonstrukcje przynoszą kolejne studia przypadków stanowiące przedmiot poszczególnych tomów serii) w przenikających się, a jednocześnie oksymoronicznych porządkach pojedynczego wydarzenia i historii, przyczynku i projektu całości, krytycznej edycji źródeł i interpretacji. Pojedyncze utwory i teksty kultury (jednym z ich rodzajów są bez wątpienia polemiki krytycznoliterackie) składają się

² Zob. Jerzy Ziomek, „Epoki i formacje w dziejach literatury polskiej”, w tegoż: *Prace ostatnie. Literatura i nauka o literaturze* (Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1994), 35–36.

pośrednio w szeregi średniego, a także ujawniają sposób oddziaływania i aktualizacji długiego trwania. W efekcie czytelnik kolejnych tomów serii wydawniczej *Polemika Krytycznoliteracka w Polsce* ma szansę poznać hipotetyczną (mam tego pełną świadomość) „wielką narrację”, jaką współtworzą kolejne polemiki, z równoczesnym wyeksponowaniem dwu pozostałych oscylacji historii estetyczno-ideowych sporów o literaturę i kulturę polską.

Autorzy poszczególnych monografii nieprzypadkowo kładli w swoich rekonstrukcjach akcent na wszystkie wskazane wyżej zakresy badanych napięć i form ich ekspresji. Dbali o to, by jak najdokładniej przedstawić zarówno konkretną polemikę *sensu stricto* (otwieraną zazwyczaj tekstem o charakterze krytycznoliterackiego manifestu i kontynuowaną w szeregu bezpośrednich ripost i komentarzy), jak i *sensu lato*, na który składają się często z pozoru nieoczywiste nawiązania, aluzje, parafrazy odnajdywane także (choć nie tylko) w różnorodnych tekstach literackich i – szerzej – artystycznych. Sprzyja to zarówno zabezpieczeniu krytycznoliterackich źródeł, jak i (re)konstruowaniu intertekstualnej przestrzeni relacji i interakcji między krytyką a sztuką, a w innym planie – między porządkami systemowymi (izmu, prądu, stylu) i idiolektycznymi (indywidualnych dykcji i języków artystycznych).

Nie trzeba przekonywać, że polemika krytycznoliteracka, podobnie jak intertekstualność, jest jednym z najważniejszych pól przejawiania się i konstruowania procesu historycznoliterackiego. Tworzy bowiem znaczeniową przestrzeń estetycznego, kulturowego i światopoglądowego dialogu. Nie tylko stawia w centrum namysłu, ale też zazwyczaj charakterystycznie wyostrza najważniejsze pojęcia ideowe i kategorie poetologiczne poszczególnych okresów i epok. Rekonstrukcja ciągu następujących po sobie, ale też krzyżujących się niejednokrotnie sporów pozwala zatem wyraźniej dostrzec jakości kształtujące aktualizowaną tradycję literacką, w jej oczywistych związkach z momentem historycznym oraz kontekstami filozoficznymi i antropologicznymi. Omawiana seria monografii służy doskonale kontynuowaniu namysłu nad polską tradycją literacką. Służy także upowszechnieniu wiedzy o jednym z najważniejszych pól kształtowania się polskiej myśli poetologicznej, uprawianej przez uczestników życia literackiego.

Poczynione w kolejnych tomach ustalenia pozwalają w dużej mierze zobrazować i potwierdzić tezę Ziomek, iż w historii literatury (i kultury) od prawa renowacji ważniejsze okazuje się prawo kumulacji³. Rewolucyjne i rewelacyjne projekty inicjatorów kolejnych polemik, poetyki i dyskursy, jakie stają się ich przedmiotem, ale też narzędziem wyrazu, ujawniają bowiem niejednokrotnie ich repetycyjny charakter wobec sporów poprzednich. Odbiorca opublikowanych w serii wyników badań nad polską polemiką (krytyczno)literacką będzie miał okazję do skonfrontowania dwu wymiarów funkcji poznawczej literatury, która spełnia się zawsze „pośrednio między historią a filozofią: przedstawia – jak historia – postaci i wydarzenia jednostkowe, ale – jak filozofia – stwarza uogólnienia”⁴. Będzie mógł także poznać wiele (starannie opracowanych krytycznie) tekstów źródłowych, kluczowych dla kształtowania się polskiej myśli poetologicznej, i podjąć własne badania nad szeregiem zagadnień ważnych dla polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury literackiej.

³ Ziomek, 41.

⁴ Henryk Markiewicz, „Fikcja w dziele literackim a jego zawartość poznawcza”, w tegoż: *Główne problemy wiedzy o literaturze*, wyd. IV przejrane i uzupełnione (Kraków: Wydawnictwo Literackie, 1976), 123.

Na koniec wypada wspomnieć, że *gros* monografii opublikowanych w ramach prezentowanej serii powstało w trakcie realizacji projektu *Polemika (krytyczno)literacka w Polsce — między studium przypadku a historią literatury* (NPRH 11H 16 0131 84). Czytelnik ma wolny dostęp do wszystkich tomów opublikowanych w serii. Zostały one bowiem udostępnione zarówno w Repozytorium Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu AMUR, w odrębnej kolekcji (*Seria Polemika Krytycznoliteracka w Polsce*: <https://repozytorium.amu.edu.pl/handle/10593/14504>), jak i zdeponowane w Narodowej Bibliotece Cyfrowej POLONA. Dzięki tej szerokiej formie upowszechnienia seria może być wykorzystywana podczas kursów z historii literatury polskiej i na innych zajęciach literaturoznawczych i kulturoznawczych. Jej największym walorem jest przypomnienie, a w niektórych przypadkach przywrócenie szerokiemu kręgowi odbiorców obszernego korpusu tekstów źródłowych w starannym opracowaniu krytycznym. Wspólnym wysiłkiem badaczy z wielu ośrodków akademickich w Polsce udało się wypełnić dotkliwą lukę w opisie procesu historycznoliterackiego, obejmującego ponad trzy stulecia polskiej literatury i powiązanego z nią życia literackiego. Zrekonstruowane polemiki rzucają nowe światło na źródła współczesnej świadomości literackiej. Pozwalają przypomnieć, a co ważniejsze ukazać w świetle pokrewnych sporów, często historycznie bardzo odległych, tematy i problemy kluczowe dla literatury polskiej. Przedstawiana seria jest zbiorowym „dziełem otwartym”⁵ (Umberto Eco) ze względu na możliwość, jak i konieczność jej kontynuacji. Tytułem przykładu zagadnień do podjęcia wymienić można choćby spór o *Ogniem i mieczem* Henryka Sienkiewicza, który rozpałał krytyków w drugiej połowie XIX wieku, jak i następne odsłony rozpoczętej w dwudziestoleciu dysputy wokół poezji niezrozumiałej, kontynuowanej w ostatnim dziesięcioleciu XX i pierwszej dekadzie XXI wieku przez poetów kolejnych generacji. Wyliczając dalej, dodać wypada kontrowersje dzielące zwolenników tezy o końcu powieści i jej gorących przeciwników, a także wymianę zadań dotyczących rozumienia lingwizmu, jego zakresów i funkcji. Warto pokusić się także o rekonstrukcję polemiki toczoną wokół „rozrachunków i inteligentkich”, literatury rezerwatowej lub zaangażowanej i wielu, wielu innych. Tematy te czekają jeszcze na swych badaczy, ale dalsze tomy serii *Polska Krytyka Literacka* z pewnością wcześniej czy później trafią do rąk czytelników.

⁵ Zob. Umberto Eco, *Dzieło otwarte: Forma i nieokreśloność w poetykach współczesnych*, tłum. Alina Kreisberg i in. (Warszawa: W.A.B., 2008).

Bibliografia

Braudel, Fernand. <i>Historia i trwanie</i> . Tłum. Bronisław Geremek. Warszawa: Czytelnik, 1971.	Markiewicz, Henryk. „Fikcja w dziele literackim a jego zawartość poznawcza”. W tegoż: <i>Główne problemy wiedzy o literaturze</i> , wyd. IV przejrzone i uzupełnione, 118-147. Kraków: Wydawnictwo Literackie, 1976.
Eco, Umberto. <i>Dzieło otwarte: Forma i nieokreśloność w poetykach współczesnych</i> . Tłum. Alina Kreisberg, Krzysztof Żaboklicki, Jadwiga Gałuszka, Lesław Eustachiewicz. Warszawa: W.A.B., 2008.	Ziomek, Jerzy. „Epoki i formacje w dziejach literatury polskiej”. W tegoż: <i>Prace ostatnie. Literatura i nauka o literaturze</i> , 17-62. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1994.

SŁOWA KLUCZOWE:

wiek XVII-XXI

LITERATURA POLSKA

ABSTRAKT:

Historia literatury to nie tylko historia tekstów literackich. To także dzieje krytycznoliterackich sporów i dyskusji, w których wykuwają się – po Diltheyowsku – znaczenia i sensy literackich utworów, krystalizują się ciągi ewoluujących estetyk, poetologicznych projektów, stylotwórczych procesów i napięć. Artykuł prezentuje założenia i wyniki projektu badawczego *Polemika Krytycznoliteracka w Polsce. Między studium przypadku a historią literatury. Edycje krytyczne*, realizowanego przez ogólnopolskie grono badaczy przy Wydziale Filologii Polskiej i Klasycznej w Poznaniu w latach 2017–2024. Projekt zakładał zebranie, edytorskie i naukowe opracowanie źródeł oraz publikację kolekcji monograficznych tomów poświęconych poszczególnym polemikom. W efekcie powstały unikatowe, nigdy wcześniej w tej formie nierekonstruowane korpusy tekstów składających się na kolejne dysputy, a czytelnik uzyskał możliwość śledzenia dialogicznego charakteru współtworzących je wypowiedzi. Zebrane w serii wydawniczej monografie (powstało ich dotychczas 36) układają się w hipotetyczną „wielką narrację” o dziejach polemiki krytycznoliterackiej w Polsce, a tym samym współtworzą opowieść o jednym z ważnych przekrojów życia literackiego i kulturalnego w Polsce. Opowieść ta zawiera ogniwa sięgające wieku XVIII i obejmuje stulecia XIX, XX oraz pierwsze dekady wieku XXI, a więc znaczącą część dziejów literatury polskiej.

POLEMIKA KRYTYCZNOLITERACKA

seria wydawnicza *Polemika
Krytycznoliteracka w Polsce*

NOTA O AUTORCE:

Agata Stankowska – prof. dr hab., zatrudniona w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, kieruje Zakładem Literatury i Kultury Nowoczesnej. Wykłada historię literatury XX wieku, teorię literatury i historię reprezentacji. Jest członkiem redakcji „Pamiętnika Literackiego” i redaktorem naukowym serii wydawniczej Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk zatytułowanej „Literatura i sztuka”. Autorka książek: *Kształt wyobraźni. Z dziejów sporu o wizję i „równanie”* (Kraków 1998), *Poezji nie pisze się bezkarnie. Z teorii i historii tropu poetyckiego* (Poznań 2007), *„żeby nie widzieć oczu zapatrzonych w nic”. O twórczości Czesława Miłosza* (Poznań 2013), *„Wizja przeciw równaniu”. Wokół popaździernikowego sporu o wyobraźnię twórczą* (Poznań 2013), *Ikona i trauma. Pytania o „obraz prawdziwy” w liryce i sztuce polskiej drugiej połowy XX wieku* (Kraków 2019), *Światopogląd metafory. Spory o przenosić w dwudziestoleciu międzywojennym* (Poznań 2024).